
LA LITERATURA PER A INFANTS I JOVES: UNA PROPOSTA D'ANÀLISI

L'informe realitzat pel Gremi d'Editors en Llengua Catalana 2007 recull les dades dels llibres publicats en l'àmbit català per les empreses associades al Gremi d'Editors en Llengua Catalana, a l'Associació d'Editors en Llengua Catalana i a l'Associació d'Editors del País Valencià. Segons l'informe, el nombre total de llibres publicats durant el 2007 fou de 9.387 títols. La matèria que ocupa el primer lloc d'edició és la de llibre de text no universitari, amb 3.577 títols, que signifiquen el 38,1 per cent del total publicat. El segon lloc, l'ocupen els títols de literatura per a infants i joves amb 2.404 volums, és a dir, un 25,6 per cent. Per tant, els llibres adreçats als infants i joves sumen un 63,7 per cent del total de la producció. Per situar aquesta xifra amb la resta de matèries, només citarem una tercera dada: els llibres aglutinats sota l'epígraf "literatura" ocupen el tercer lloc d'edició amb un total de 14,9 per cent dels llibres editats.

Més enllà de les valoracions socials, polítiques o personals, aquestes xifres són un bon exemple de la importància que en l'actualitat té l'edició per a infants i joves i, per tant, del professional que treballa en aquests llibres. I no entrem a valorar la demanda existent en els àmbits de la gestió cultural provocada per les múltiples campanyes de lectura des de les diferents administracions adreçades al públic infantil i juvenil o els plans per a fomentar-ne tot tipus de lectura des de les biblioteques escolars i públiques. És una evidència que són textos que reclamen un treball especialitzat per a perfils professionals com ara l'editor, el traductor, el bibliotecari, el gestor cultural o el professional de la mediació educativa o cultural.

En conseqüència, hi ha una demanda de dades sobre aquests textos per a decidir, per exemple, la compra de llibres en una biblioteca de l'administració pública o la recomanació i el treball d'aula d'un docent; també són necessàries per a preveure els

originals que poden tenir èxit o per a analitzar les relacions que manté un relat en format de llibre amb d'altres de característiques similars en format audiovisual i entendre el nou lector infantil i juvenil que el segle XXI ha conformat a l'hora de dissenyar les campanyes de venda d'una determinada obra.

La investigació de textos literaris, ara més que mai, ofereix una ajuda inestimable al professional de la cultura per poder desenvolupar el seu treball en unes condicions que li assegurin l'èxit en les diferents accions que dissenya i executa. Ara més que mai, les investigacions en literatura per a infants i joves demostren com el treball des de la universitat millora el treball de les empreses públiques i privades. Aquest número de *Caplletra* vol acostar l'anàlisi d'aquesta literatura als investigadors.

En el primer article, Gemma Lluch, amb «Dades per a l'anàlisi de narratives per al lector infantil i juvenil», aporta noves dades per a construir un model analític que ajude tant l'investigador com el professional de la cultura a conèixer els relats que llegeixen o que poden llegir els infants i joves. Les dades que es comenten més exhaustivament tenen a veure amb el context comunicatiu entés des d'una perspectiva àmplia, on és imprescindible incloure el context comunicatiu virtual, evidentment, tractat des d'una perspectiva globalitzada. A hores d'ara, és impossible parlar de llibres adscrits a una sola cultura o llengua: per les edicions de llibres multiculturals però sobretot per les tendències i modes que traspassen fronteres, ja que les comunitats de lectors infantils i juvenils es conformen per modes, consums o tendències i no per història comuna i països de naixença. Després, s'hi analitzen els paratextos virtuals que en els darrers quatre anys han fet arribar el llibre directament al lector de manera que han creat un nou circuit literari, alié a l'escola i pròxim al best-seller adreçat als adults. Finalment, s'hi analitzen els inicis i els finals, els tipus d'estructures i els personatges com a elements més innovadors en l'actual narrativa adreçada als adolescents.

Margarida Prats Ripoll, de la Universitat de Barcelona, amb l'article «La poesia per a infants. Estat de la qüestió del gènere en llengua catalana», presenta una aproximació a la poesia per a infants a partir dels àmbits, funcions, suports i canals de difusió. A continuació descriu un model d'anàlisi pensat per a aquest tipus de comunicació literària i el finalitza amb una panoràmica de l'estat actual de la poesia en llengua catalana. Al llarg d'aquest treball, s'aporten respostes a interrogants com de què parlem quan ens referim a la poesia per a infants, com podem extreure dades de l'anàlisi de les obres de poesia o quins són els principals trets del panorama actual d'aquesta poesia en llengua catalana, amb exemples de les principals veus del territori.

El tercer article, de Ramon Rosselló, de la Universitat de València, proposa un model d'anàlisi dels textos teatrals per als infants. Des de la perspectiva del teatre com a interacció escènica, aborda l'anàlisi dels textos teatrals destinats a infants i desenvolupa els temes relacionats amb la interacció real que es dona entre l'obra i el

receptor, considerant l'edat i amb la interacció ficcional provocada per la relació entre els personatges. Posteriorment, Rosselló aborda l'organització de l'acció a través de la seqüenciació formal i el subministrament d'informació sobre la història. Després incorpora l'anàlisi del punt de vista i finalitza amb la ideologia de l'obra, és a dir, el discurs sobre el món i sobre el teatre.

Justament la ideologia, o més exactament una proposta per analitzar la ideologia en els llibres per a infants, és el tema de l'article de Mari Jose Olaziregui, professora de la Universitat de País Basc. Amb «Literatura infantil e ideología: propuesta de análisis», Olaziregui introdueix el concepte i analitza l'aportació que la crítica postcolonial ha realitzat a l'anàlisi dels aspectes representacionals dels textos literaris i a la lectura dels valors polítics, literaris i morals que aquests aporten. L'anàlisi s'exemplifica amb comentaris dels còmics *Tintín en el Congo* i *El Guerrero del Antifaz* i la pel·lícula *Alladin*. A més, analitzar la importància de l'estudi de la hibridació de llengües en l'estudi de la ideologia. L'article es completa amb exemples de les obres *Dos letters*, *Memorias de una vaca*, *Bambulo: amigos que cuentan* i *Shola y Angeliño*, de Bernardo Atxaga, adreçades als infants, i una proposta d'anàlisi per entendre quina és la ideologia que aquest tipus de textos proposa.

El monogràfic finalitza amb l'article «Eines per a l'anàlisi de la il·lustració», de Teresa Duran Armengol, de la Universitat de Barcelona. Com comenta l'autora, la il·lustració ha esdevingut un element imprescindible en l'edició per a infants i és necessari procedir a una anàlisi valorativa, no només d'allò que la il·lustració exposa sinó també de les relacions que estableix amb el text. És per això que calen models d'anàlisi per a entendre l'especificitat de la il·lustració i les tipologies d'imatges que els llibres per a infants aporten. Duran, a més, fa una revisió històrica de la il·lustració catalana i proposa una anàlisi valorativa dels títols catalans recents *Els animals de la ciutat*, de Vicente Muñoz Puelles, il·lustrat per Noemí Villamuza (Alzira, Bromera, 2007) i de *Fill de rojo*, de Joan Portell, il·lustrat per Ignasi Blanch (Barcelona, Tantàgora, 2007).

GEMMA LLUCH
Universitat de València